WAWASI

LAGIDAMWOGANEK

MDALA

CHOWAGIDAMWOGANAL

TABTAGIL,

ONKAWODOKODOZWAL

WJI

PO̱BATAMI KIDWO̱GAN.

P. P. WZOKHILAIN.

Boston:
PRINTED BY CROCKER & BREWSTER,
47, Washington Street.

1830.

ACHWITBAK WAWALDO̱ZO.

Mziwi awani wdachwaldamen olo̱wzin kwani talo̱wzit kik ta achi kizi machinada. Ni waji chowitbak kwilawato̱zo to̱ni lalokan waji kizi so̱gnawo̱wzimŭk, kinawakamigzimŭk ta po̱bato̱zik askwa aspo̱zwik pmo̱wzowo̱gan. Pakalmeguat o̱dahaba to̱mo̱ mina wdenno̱ziwi kinawakamigzowo̱gan aiaga nosoko̱ziga Tabaldak wgezao̱sowo̱gan enni alagimgowakw waji kzaldiakw ta wli wijokadiakw askamiwi. Achiba o̱da lagimgawwakwkwa pazguenba ali namitwakw ta wawamadamakw alo̱bamguak so̱bi kzaossowo̱gan ta ali o̱da wlihowainnokw pilwidaho̱mdowo̱gan ala akwaldowo̱gan. So̱gnawo̱wzowo̱gan nawa chowaldamagua, kweguilawatonanaji waji majimiwi wli mo̱oko̱akw, wijokadiakw, kzao̱ssito̱wadiakw ta kigo̱widaho̱mdiakw ali kizi pita wakasessiakw kiuna pazgowiakw adalo̱wziakw u ketmo̱gi Odanak. Aga-

do̱dmohdich kachiawejik askwa nagmak wdelkwano̱no̱ wnijo̱nwo̱ laguiwi waligek; to̱nba niji walo̱badamohdit alni lidwo̱ganek tali ta ali wjejakwidit. Akwi awani nsatoch ozo̱mi wlagakigamin, o̱da wzo̱mi nso̱no̱guadowi awani ozo̱mi wlakamigzin, ta pakalmeguat ōdahaba awani owagihogowen wlakamigzowo̱gan. Nalawitta msiko̱ji to̱ni awani o̱ttoji mliki chowito̱kw waji wlakamigzit, o̱dahaji odaldamowen ala oji wanihado̱wen; achikiba ido̱ziga oji wanihadon kagui, o̱dahaba kagui lidbatwi, wzo̱mi wbaamiji salakiwi mseguikwo̱badamen wikwnemmo̱ssida waligek, o̱dakiba kawhowada achi mziwi lo̱badamwo̱gan ta mo̱ni kasi aik wskitkamigua. Wzo̱mi awani o̱da chowitokwkwa askami wlo̱wzowo̱gan, wibiwi tbidaho̱daga alni wlo̱wzowo̱gan, tali kwahli tokoji askami saagi tebokok; tahaji wdelinamen oskitkamigui po̱lo̱wzowo̱gan paki wibiwi alguasiji wji ali po̱baami taakwak. U wskitkamigua koji talo̱wzinana wibiwitta waji tali adottowakw pakihoziakw ta chowitwakw niko̱ni paksawawo̱gan, wajiji kizi ketmo̱galmegowakw kmito̱kwsenna Spemkik ait knitongonana ta kbidigalgonana owawasi kik ta wbakinnowi tbaldamwo̱ganek. Wzo̱mi Tabaldak kdeli wawo̱dokawgonana ali o̱dahaba kagui kizi pidigainnokw wawasi kik to̱nu o̱da pakignokw; ni waji mziwi awani to̱nwa achwaldak askami wlo̱-

wzowo̱gan chowi chowitokw askwa ali so̱glo̱wzit u mjejakwi paksawawo̱gan. Akwi awani palo̱baldach, akwi laldach o̱dahaha ngetmo̱galmegwzi wzo̱mi o̱da ngizi taguagui pakigi. Tabaldak o̱da awasiwi li wikodmowi o̱daki to̱ni awani ali pguato̱kw; kiziba awani li pguato̱gua waji taguagui pakigit, niba ali wikodmawo̱mŭk; alniki o̱dato̱mo̱ wskitkamigua aiwi to̱nwa ni ali pguato̱kw. Agado̱dich daki awani adotto̱kw, ta hwihwinwamo̱ch Tabaldamliji waji wijokamgot, o̱dahaji wdazahogowia.

Kilwo̱wo̱ nawa askwa awo̱ssiswiakw agado̱dmokw mliki chowitokw to̱nu waligek, to̱nuji taguagui ta askami wlo̱badamakw. Kwsilawihokw ta kitaokw knigihgowo̱k, ni wzo̱mi Tabaldak alagimgowakw. Kwsilawimokw mziwi awani, pita nawa paamigademat o̱daki kilwo̱wo̱, ta kilwo̱wo̱tta majimiwi kzao̱ssito̱wadikw. Kwo̱zodamokw mziwi to̱ni majigek askwa nagmak waji o̱da kizi pozko̱gowakw, li ngajihozikw waji majimiwi wibiwi sasagak ta alak idamakw kaguitta lo̱jmiagua to̱ni ahhladawo̱biakw ala ahhlestamakw. Wli nsatokw waji o̱da kazpi li ngajihoziwakw awasiwi kdelihadono̱ kagui o̱doko̱damagua; takettahadaki kwaskwai lo̱doko̱damokw to̱ni ali wawaldamakw, to̱nu nalawi kizi o̱doko̱do̱zik. Wliawwo̱gan ta so̱baskido̱bawo̱gan majimiwi awakatokw to̱nitta

o̱llalokaakw ta to̱nitta o̱aiakw. Wli nsatokw ko̱dak waji o̱da kazpi li ngajihoziwakw koweskawenmenno̱ kagui achi pita kanskino̱guak; wzo̱mi ni lalokaagua, knespigino̱ji kmodnawo̱gan, tahaji o̱da kenekmi kizi ponihadowno̱ kizi kchiawiagua.

Li wawaldamokw ali mziwi awani to̱nwa kazalmo̱t wnijo̱na ta achwaldamawo̱t waligek, walihogolit, ta waji kinawakamigzilit, pita wzigidaho̱zit o̱da kito̱gogkwa to̱ni alagimo̱t. Pita nawa kchia to̱nwa po̱batak, wdachwaldamawo̱ wnijo̱na majimiwi waji wawaldamlit ta nosokamelit po̱batamwo̱gan. Majimiwi owawimo̱, wmikomo̱ ta wgelhamawo̱n mziwi to̱ni o̱da walignokw ta pita wzigidaho̱zo chigo̱wiwi lalokalida to̱ni wajimo̱t. Wanijo̱nit wdeli wzigidaho̱zin o̱da kito̱gokwkwa wnijo̱na taho̱lawi awo̱ssis ali wzigaldak o̱da li milgokwkwa wnigihigo to̱ni ali wikodmawo̱t.

Li wawaldamokw ali saagak o̱da awani wgiktawo̱wen wnigihigo, pita mseguikwi palaloka, wzo̱mi nihi so̱zaakkahlo̱ji, so̱zaagi kizignekgoji nagatta wji anegi alno̱baida ialli wamnakat. Kizi o̱da kaktamokw awani wigawo̱jiwi mziwi kagui wdelkamigzin, sazigo̱dam, wigesmo, kespenna ni wbemi kmodnan, ni kanwa ni wji pita nabiwi ni wzako̱ssin. Kaktak o̱zoka pita olilawaho̱ ta wgezalmego wnigihigo, tahaji so̱zo̱gnawo̱wzo almo̱wzit; ta o̱da wibiwi walilawaho̱ji oskitkami-

gui wnigihigo, achi daki olilawaho̱ wnigihigo nihi Spemkik ailiji, mao̱wi lagimgoji olkamigzin. Li wawaldamokw ali enna mao̱wi chowagimgowakw kgiktamno̱, na po̱baami kzao̱ssit o̱daki mina awani; ta Agma kizihogwakw, milgowakw nasawo̱gan, nanawalmegowakw ko̱gisgaki, pita nawa wlo̱mano̱guat kitawo̱n, kzalmo̱n ta kwsiho̱n.

TABALDAK NALWIAO.

To̱nwa po̱gui wawo̱damwo̱ganowit ta kizitokw mziwi kagui, tbidaho̱zwo̱gan, pazobwo̱gan, nodamwo̱gan, ta o̱dato̱mo̱ matanasktannokw wdelgilwo̱gan, chowi mziwi nalwiwi wbemi ain. Pakalmeguat nawa o̱da kaguiba kizi ko̱ttawi wji Tabaldak; mziwi kagui wnamiton ta owawaldamen tonitta awani o̱llalokat, aldŭnkat ta alidaho̱zit.

Pakalmeguat nawa o̱dahaba mina kagui kdoji kizi wli nanawkwangownana waji kizi kwo̱zodamakw to̱nu majigek, o̱daki koli taguagui sno̱zwi li wlo̱mawaldamnana ali so̱wa tbaskodo̱gowakw enna mziwi pamtak wsisŭkw ta owawizwo̱gan. Wzo̱mi majimiwi nso̱ziagua ta skoho̱damo̱agua waji kizi ngemi kwo̱zodamakw o̱da walignohw, kowijokamgonnaji kmito̱kwsenna enna achwaldamawo̱t wgizitigana wnosokamelin waligek, wzo̱mi wdachwaldamen wdelawko̱mgon, ta wga-

dawi askami wli pono̱. Kizi nawa wawaldamakw ali Tabaldak wli ntono̱t to̱nuhi alawko̱mgoji, ta ali o̱da wido̱baikw maji niwaskwa, o̱dahaba wlo̱ma kizi laldo̱ziwi pazguenji ali wli ntono̱mŭk majigit taho̱lawi waligit. Ta kdeli wawo̱dokawganana ali to̱ni adoji chowi skaakw adali matanaski tbelodimŭk, pita aguaji ngemi wawihlak to̱nugik achwi losajik Spemkik, ta to̱nugik alosajik Alo̱mkik. Wzo̱mi pita aguaji ngemi wawihlak to̱nugik alawko̱mo̱jik Tabaldamliji, ala maji niwaskwa. Wlo̱mano̱guat awani wdagui ntono̱n to̱ni wadagoko̱t; maji niwaskwa nosokamawo̱t, nihiji natongoji ta wo̱wijihlamgoji askamiwi. Tabaldamliji alawko̱mo̱t, wgezao̱ssowi ntongoji tahaji wdaskami wijihlamo̱, wzo̱mi ni wadagoko̱t, ta o̱dahaba wlo̱mano̱guadowi Alo̱mkik li kwagwno̱n to̱nwa nosokamawo̱t, kazalmo̱t ta alokawo̱t Tabaldamliji. Ni achi mao̱wi wajiba o̱da kizi wlo̱mano̱guadŭnnokw li kwagwno̱n awani Spemkik to̱nwa o̱da kaktamokw waligek, kawagi daki paami kitawo̱t ta alokawo̱t maji niwaskwa. Wli wawalmeguat ali kagui to̱ni majigek ta waligek o̱da wido̱battinnokw; ni waji o̱dahaba majigek kizi pidigainnokw Spemkik. To̱ni aligek kagui awani akikat niji aligek kawakwnek; ni achi mao̱wi lakamigzowo̱gan aldibak. O̱nalzida awani ni wnespi machinan wlakamigzowo̱gan, askami

kawakwnemji waligek, tahaji askamiwi wigo̱dam, achiba sakhabida adali wzigaldo̱zik, pazguen ali o̱da kizi wdennahlo̱nnokw agmawdaskami wigo̱damwo̱gan.

Ni o̱zoka awani o̱da o̱nalzikw, wibiwi mo̱majigit, ni wnespi machinan wmachkamigzowo̱gan; wdaskami kawakwnemmenji wmajigwo̱gan, ta o̱dahaba mimskamwi wlo̱wzowo̱gan ala wigo̱damwo̱gan. Achiba Spemkik paio̱da o̱dahaba wdali kizi wlo̱wziwen, wzo̱mi minaguiba sakhabida adali wiago̱wzimŭk pazguen ali askami abito̱got wdeligwo̱gan enni paguato̱ssit. Wlo̱mawo̱gan askami wlo̱mawo̱ganoo to̱nitta o̱aik, achiba tali majimi aguanho̱ziga pizwo̱jmowo̱ganikok, pazguenji ali askami wlo̱mawo̱ganowik. Ni achi mao̱wi to̱ni o̱da sasagadokw ali askami pizwo̱jmowo̱ganowik to̱nitta o̱aik, achiba losaiga tōni adali po̱guiwi wlo̱mamŭk, pazguenji ali o̱da lannokw to̱ni alsanwik.

Wlo̱mawo̱gan idam, nisda nis iaw, pizwo̱jmowo̱gan o̱zoka chajigo̱wi idam, nisda nis to̱bawo̱z. Wli pakalmeguat ali wlo̱mat to̱nwa idak nisda nis iaw, ta askami wlo̱ma, o̱dahaba wzo̱mi paliwi kikkizi paio̱mwiwi wibiwi iaw. Wa nawa pizwo̱jmowo̱gan wli pakalmeguat ali askami pizwo̱jmit, wzo̱mi o̱dahaba nisda nis wgikkizi lenmowen waji paio̱mwik to̱bawo̱z.

Tabaldak na askami wlo̱mawo̱ganowit, ni Madaho̱ndo na askami pizwo̱jmowo̱ganowit. Ni waji to̱nuhitta awani natono̱ji askwa adalo̱wzit wskitkamigua, ta wnespi machinan wnosokamawo̱n, nijitta o̱lligit askamiwi. Nspi machinada wnosokamawo̱n Tabaldamliji, nijitta o̱lligit, askami wlo̱mawo̱ganooji, askami wlo̱wzoji, ta o̱dahaba kikkizi pilwigiwi, wzo̱mi natongo̱ji o̱dahaba kikkizi pilwigiwia. Ni o̱zoka awani nspi machinada wmajiniwaskwalokawo̱gan, majimi pizwo̱jmowo̱ganooji, taho̱lawi ali askami pizwi klozwo̱ganowik ido̱zo nisda nis to̱bawo̱z. Ta niji askamat aligit aligilit alawko̱mo̱ji ta natongo̱ji, wzo̱mi o̱dahaba Madaho̱ndo kikkizi pilwigiwi. Ni waji pizwidaho̱zit awani laldaga pizwadoo u po̱batamwo̱gan, pazguenji mziwi awani adodabit machinada, pobatak ala o̱da po̱batamokw. U awani li kiwhlowidaho̱zida, taketta wdeli pono̱ Tabaldamliji pabizwo̱jmowinnok; wzo̱mi Tabaldak mamlikiwi ta pabakiwi wdidamen ali aiaga awani o̱nalzida kizi anhaldamawo̱mŭk. Ta ali o̱dahaba taketta kizi polwawdamokw askami saago̱wzowo̱gan to̱nwa o̱da o̱nalzikw. Agado̱do̱zich nawa wo̱wipach askwa milgaakw kizokw waji o̱nalziakw, wzo̱mi kizi machinamŭk, o̱dato̱mo̱ o̱nalzowo̱gan.

LAGIDAMWO̱GAN.

Tabaldak wdelagidamwo̱gan wikodmoo waji piwihozwis asagalokamŭk, kzaldo̱zik wliawwo̱gan, ntono̱zik ta kito̱zik to̱ni moskihadasit waji wawi lalokamŭk to̱ni Agma achwi likadawo̱mŭk ta widowzomo̱mŭk. Mdala chowagidamwo̱gnal atawtagil lagidamwo̱ganek kdachwagimgonanawal waji mziwi klawo̱ganennok, kejejakwnok, kmelkasanwo̱ganennok ta kdebidaho̱zwo̱ganennok wji no̱nguitalmo̱akw Tabaldak, ta wido̱wzomo̱akw li kzalmo̱akw taho̱lawi kiuna alalziakw.—Lo̱bi Matt. 22:37—40.

Pita chowitbat mziwi awani owawaldamen ulil mdala chowagidamwo̱ganal, wzo̱mi ni agmtta Tabaldak ali chowagimo̱t mziwi awanihi wguilawatolin, wgagakimzilin ta wgagakimo̱n wnijo̱na. Pita nawa wligen,chowitbat,anegitta awo̱ssis kizagidak awighigan agma alo̱dwat alo̱dwaik, wdo̱agidamen ta wgagakimzin ulil mdala kasnowigil waji taketta mziwi pabozi wli mchi wawaldak. Wli wawaldaga awani ulil chowagidamwo̱ganal, owawaldamenji po̱batamwo̱gan; wzo̱mi ni Tabaldak adali namithlo̱t wskitkamiguinnowa aligek wlesto̱wadwo̱gan milo̱t waji mziwi awani wawaldak u lalokao̱na ndaskami wlosaji, ali ni lalokao̱na ndaskami ket-

mo̲gosaji; to̲ni nawa alsanwik ulil mdala, ni achwi ligek po̲batamwo̲gan.

CHOWAGIDAMWO̲GANAL.

1. Akwi kdagit niwaskwak talidahodamossikan ndawwoganek.—Exod. 20:2.

U natamtak chowagidamwo̲gan kizi no̲bamawitamakw kdachwagimgonana waji majimiwi no̲nguitalmo̲akw Tabaldak, wli nsatowakw waji o̲da o̲alninno ala awani to̲nitta o̲lligit lidaho̲mo̲wakw, tadbalmo̲wakw, li kwsiho̲wakw, ala li lo̲gitawo̲wakw taho̲lawi Tabaldak, wzo̲mi mziwi ulil Agma wibiwi achwi milo̲mgil ala likadawo̲mgil. Tabalaldak ali mseguikwi ntatwinnowit, agma mzimi kagui ta mziwi awanihi kiziho̲t ta milo̲t wo̲wji kizo̲wzilit, ta ali o̲dato̲mo̲ mina awani to̲mo aikw to̲nwa tabino̲gwzit no̲doso̲mo̲n waji magat wskitkamigui sipko̲wzowo̲gan, ala askami wlo̲wzowo̲gan kizi machinamga, agma wibiwi, ni waji wikodmawo̲t oskitkamigni wnijo̲na wno̲nguitalmegon. Kjawloho̲zo Tabaldak wgelozwo̲gan ta o̲da li kwsiho̲wen achwi li kwsiho̲mŭk, kawagi daki paamidaho̲do̲za kagui, ala paami kito̲zo to̲ni

alninno alagidak, kizi tadbat wikwnon kdak niwaskw. Tabaldak ali mziwi pmi ait, ali oda kdak tbaldamwinno aikw agma wnalwi awwoganek, ni waji klahamot talidahomon kdak niwaskw agma wdawwoganek.

2. Akwi wlitossikan lakwzigani kwsitigan, ala kaguitta toni aligek spukgiskok aik, ala kik, ala nbik: Akwi logitamokan ala kwsitokan: wzomi Nia Kgichiniwaskom ndeskawai Kchiniwaskowi, Nia odakama wanijonijik wzaagawakozwoganowo noskiwi wnijonwok tonugik akwalmijik, li nseda ta iawda ali onkawigimuk; ta nnamithlon ketmogalgawogan tonugik kazalmijik ta nosokagik ndachwagidamwoganal. —Exod. 20:4—6.

U adali namithlegaakw ali oda chowi wlitozinnokw kagui waji wawasikadozik ala kwsitozik, ta ali oda chowi lakwzozinnokw kagui toni alidahozimŭk ni ato pabomiwi alinogwzit oawanitta, ala wawasinno waji kwsihomŭk. Taketta pabakiwi ta mamlikiwi Tabaldak wgelhamon wlitozo

kagui tqnitta qlligek ta tqnitta wqwji kajjakwanqzik; minaguiba wlinqkwka ala wawasinqkwka, linqkwka tahqlawi kqgaguitta kik aik, ala nbik, ala spegiskok, ala spemkik, mziwi pazguen ali Tabaldak klahamqt wlitqzo waji lqgitqzik ala kwsitqzik. Wzqmi oji kizihq wskitkamiguinnowa waji wawalmegot, kzalmegot, kitqgot, alokawgot ta kwsibogot Kdelagimgonna waji tbaskoziakw, ntonmakw ta nosokamakw wgelozwqgan waji wawi pqbatamakw; qda wdachwaldamowen kagui mina tbaskozin wibiwi ta pabqguiwi agma alagidak. Wdawighiganek Tabaldak tali idam, "tqnitta kagui achwagimlan, tbaskozi waji lalokaan; akwi kagui nosktokan, ala wdennqnmokan. —Deut. 12:32.

Kzqgmqmna achi wdelagimq oskinnoma nizqnkau kasqbailiji waji pabqguiwi lagakimqhdit wskitkamiguinnowa tqni alagidak; wdihlq kqdak, "lagakimokw waji tbaskozihdit mziwi kagui tqnitta achwagimlakw: ta kowijihlamlaba askamiwi, li mqlami matkamigaga. Nialach.—Matt. 28:20.

Kizi nawa alagidak waji agma wibiwi kitawqmŭk ta kwsihqmŭk, kdeli wawqdokawgonana ali eskawat kagui li lqgitqziga ala li kwsitqziga agma achwi likadawqmŭk; ta qda wdachwaldamowen wnijqna wdeli kneskihogon kagues kizitolit ala kizakwzemlit wnespi kwsihogon.

Majigit awani oda olagakimowia wnijona, osessa, wdonkawi osessa, mziwi wibiwi majigek wdeli mzihon wnosokamogon wigawojiwi li nseda ala iawda ali onkawigimŭk.

3. Akwi kneskihadwi nsedohomokan Tabaldak Kgichiniwaskom owizwogan; wzomi odahaba Tabaldak wdalihobadamawowia tonuhi kanskihadogot owizwogan.—Exod. 20:7.

U kdachwagimgonana waji askamiwi wli nsatowakw kbalawakanana Tabaldak owawasi wizwogan, waji oda pipizwi witamowak, witozo aiaga toni adoji chowitbak, toni adoji tbidahomoakw ta tbelomoakw. Oda wgelhamowen witozo owizwogan tonitta ottojiwi, tabat oda pizwi nonsoji witozinnokwkwa. Wowipach awani toji pobatamikka wlawogan wdebidahomon ta owiblon Tabaldamliji wji waligek, achiba ni wibiwi ollalokada kogisgaki, odahaba palalokawi, wibiwi wlaloka ali poguiwi kadawi wawilawamot widowzomoji, ta li kagazwahowat waji tbidahomomŭk Tabaldak.

Mziwi wawasinnowogan ala wawasi awwogan mziwi Tabaldak owizwoganek wmoo, oda nawa chowi pipizwi witoziwi Spemki ala kaguitta toni

Spemkik aik, ala wdawasgiskwi, ala pipizwi nǫnsoji nǫbama witǫziwi Tabaldak wgelozwǫgan enni adlawighǫzik wdawighiganek. Tǫnwa kanskibadǫkw Tabaldak owizwǫgan ni ǫda wdǫnalzowǫdamowen, minaguiba ǫda kagui widǫwzomǫji wji lihogokwkwa, kanwa ǫdahaba wbolwawdamowen Tabaldak wzazambigan, wzǫmi ǫdahaba alihǫbadamawǫwi.

4. Mikwalda sanda kizokw waji kwsitoan. Nguedoz kasogwniwi kdaloka, ta kdalokodamen mziwi kdalokawogan: Ni kanwa tobawoz kizkowik ni Tabaldak Kgichiniwaskom wdasanda kizkom. Ni tojiwi oda kagui kdachwi laloka, kia, ala knamon, ala kedoz, nodalokawgoan sanoba ala phanem, knidazom, kbilwakam tonwa naguabit kgihloganek. Wzomi nguedoz kasogwniwi ni Tabaldak wgiziton spukgiskw ta ki, sobakw, ta mziwi kagui kasi aik, ni wdodabin tobawoz kizkowik; ni waji wawasitokw u sanda kizokw, ta wawasi chebi ponek.—Exod. 20:8---11.

U kdachwagimgonana waji chowi kwsitowakw pazguen kizokw enni tobawoz kizkowik Tabaldak owawasi kizkom. Ni toji chowi pomnozo mziwi alokawogan ta alni wiagowzowogan, ni wawasi odabin; chowi wibiwi adottozik pobatamidahozin tbidahomon ta hwihwinwamon Tabaldak. Chowi mliki li ngajihozin waji oda tbidahodozinnokw tonu pizwinoguak, ala alni lidwogan, ala alni wiagowzowogan; wzomi kizi tabadoo nguedoz kizkol milgaakw waji nalawi tbidahodamakw, nojokamakw ta lalokaakw toni ali wikodmowik kdalni lidwoganenna. Pita nawa wlomanoguat kinogui pazguen kizokw kwsitozo, enni Tabaldak Agmatta sigwnemmossit ta wawasi chebi ponek waji kwsitozik. Mziwi wnijona awani ta tonuhitta wijihlamoji ala naguabiliji owigwomŭk wdachwi adottokw lagimo waji kwsitolit enni wawasi kizokw, achi paji wnidazoma wdachwi odabikho.

5. Kwsilawiha kmitogues ta kigawes, waji kgizkomal kwennak udali kik, Tabaldak Rgichiniwaskom milgowanil.—Exod. 20:12.

Nziwitta awani wanigihiguit chowagimon wguessilawihon wnigihigo waji kizi sozipkowzowalmŭkzit udali wskitkamigua; tonba Tabaldak

wbonmawqn wanijqniliji nanawalgawqgan, nanawagidamwqgan ta lagidamwqgan wdalawighamawqn wlawqganowqk, achi qda wawaldamlikwkwi wmoskihadwi lagidamwqgan, waji mziwi awani wawaldak ali chowi wlagakimqt wnijqna. Awqssis nawa wdachwidbezin wguessilawihqn wnigihigo, ta pakalmegnat kwsilawihqda chowiji wdeli kitawqn mziwi tqni ali wlagakimgot.

Kitawqda nawa ta nosokamawqda laguiwi waligek, sipkqwzowi sqzqgnawqwzoji udali kik, tahaji qllemi ketmqgalmŭkzo ninaha li; wzqmi Tabaldak idam, nnamithlqn ketmqgalgawqgan tqnugik kazalmijik ta nosokagik ndachwagidamwqganal.

6. Akwi nhlikakan.—Exod. 20:13.

Tabaldak na milgowakw pmqwzowqgan waji wawalmqakw, kzalmqakw, kitawqakw, nosokamawqakw, alokawqakw, ta kiuna waji kzaldiakw, ketmqgaldiakw ta wli wijokadiakw majimiwi. Wgelhamqn nawa poskwenmawqn awani ala nihlqji poskwenmqssin pmqwzowqgan. Chowi daki li nanawidahqdqzo ta li. saagawzin widqwzomqmŭk wbemqwzowqgan tahqlawi agmatta awani ali saagawzit wbemqwzowqgan. Kqgasichebiwi chowi li skohqdamqn, wzqmi qda wibiwi mchennai nhlikawqgan kalhamqwadimŭk, achi

daki klahamqwadin chowaldqzo, kagazwahqzo, wijokadqzo, li pguatqzo waji awani machinat, ala li kagazwahqn awani waji wagalokat.

Mjejakwi nhlikawqgan ni mina kachi saagak. Awani wnitamawqn awanihi wjejako, tqni adoji lagakimqt, lokwanqt, li kagazwahqt ta lihqt waji saagawakqzilit. Majigek lagakimqda, wdamihqda, klahamawqda, poskwenmawqda ala kzqtnemmawqda tqnuba waji kizi wawaldamlit ta wawi nosokamelit pqbatamwqgan, kizi wnitamawqn wjejako.

7. Akwi azogikan.—Exod. 20:14.

U chowagidamwqgan kalhamaik mziwi kiwhlowqgan, ta mziwi awani klahamawqn tqnitta qlligit, wski alnqba asma nibawikw, kizi nibawit, sigwit ala sigoskwa. Wski alnqba asma nibawikw qda chowi pqwaldamqssiwi awanihi aiaga kizi nibawida. Kizi qzoka nibawit awani, qda chowi wikwnemmqssiwi ala pqwaldamqssiwi awanihi kdagihi wibiwi nizwihdiji. Ni achi sigwit ala sigoskwa, todabo tahqlawi wski alnqba asma nibawikw; qda nawa manniwi chowi wikwnemmqssiwi awanihi aiaga mina kizi nibawida.

U chowagidamwqgan qda wibiwi klahamaiwi ałałokamgil, mziwi daki achi kiwhlowidahqzwqga-

nal ta kiwhlowi klozwoganal. Kdachwagimgonana waji chowitossiakw ta chowitawoakw widowzomoakw mlawogani pakinnowogan.–Lobi Mat. 5:28.

8. Akwi kmodnakan.—Ex. 20:15.

U lagidamoo waji oda awani weskawenmokw widowzomoji wdelobadamwogan tonitta olligek, masguikwinoguak ala kanskinoguak. Pacholwawogan, nbakadaswogan, wannemmaswogan, sigodami obankan latguahodwogan, mziwi adagalokawoganoo. Tonwa adagikadaswoganek ala pizwojmowoganek waji mzennek kagui, ala wzawobagnigan tonwa olawi wajonek, ala kizi paguatokw wadowzit alokada, mziwi kmodnawoganoo. Mziwi daki kagui kdachwi sobaskidobai chowitonana ta lihonana widowzomoakw taholawi kiuna alchowaldamakwba kdelihogonana.

9. Akwi pizwojmowi witneswomokan kiji alnoba.—Exod. 20:16.

U achwagimgowakw waji majimiwi wibiwi sasagak idamakw, oda kwilawatowakw waji awani pizwi maji ponmawoakw tonwa oda kagui ali wawalmowakw li palaloka. Pita palalokawoganoo, wagalokawoganoo ta saagawakozwo-

ganoo pizwi maji ponmawo̱n awani, pizwi lo̱doko̱lo̱n ala pizwi witneswo̱do̱zo to̱ni asma alalokakw. Ta pita wigawo̱jiwi wji akwaldin ta wji wagihodin; no̱ngueji awani wji mamhlawi wanihadawo̱n, ala oji kbaho̱zin, ala wji nbowi tbelomo̱n po̱bizwiwi.

No̱ngueji achi awani o̱o̱pchi kinawidaho̱mguezo ta wlidaho̱mguezo, ni o̱zoka eskawo̱mo̱jik ta akwalmo̱jik nina wdeli pizwo̱doko̱lo̱no̱, pizwi maji tbelomo̱no̱ waji kizi wagitawo̱hdit wgikinawidaho̱m̃guezwo̱gan, ni wgizitawo̱no̱ waji nalwi mamo̱lhi tbelomguezilit po̱bizwiwi.

Tbelogamen ta majo̱doko̱ldin mziwi klahamo̱wadin; o̱da chowi mamo̱lho̱doko̱ldiwen, ala awani kagui lo̱doko̱lo̱wen aiaga chowitbaka, kadawi channo̱ziga majigek ala wagalokaik, ni sibiwi nalawi kagui ido̱zik, ta chowi ido̱zo wibiwi sasagak. Kdachwi li kwilawatawo̱nana wido̱wzomo̱akw to̱nuba walilawako̱got taho̱lawi kiuna ali chowito̱ssiakw walilawakasik. To̱ni agmatta awani madamadak wdelihogon wiji alno̱ba, ni achi mao̱wi kdak awani ali madamadak; ta to̱ni awani walilawako̱got wdelikado̱gon wiji alno̱ba, ni achi kdak ali wigo̱dak. Ni waji awani chowaldaga so̱gnawo̱wzowo̱gan waji wo̱wli wido̱wzomo̱t mziwi awanihi, wnosokamenalji chowagidamwo̱ganal, wdelikadawo̱nji wido̱wzomo̱ji mziwi to̱ni ali wligek.

10. Akwi eskawai chowidahodamokan kiji alnoba owigwom, nizwihdiji, nodalokawgoji sanoba ala phanmo, wdaksenma, wdahasoma, ala tonitta olligek kagui wajonok.—Exod. 20:17.

U kdachwagimgonana waji sǫzǫgnawi ta sǫbaskidǫbai chowidahǫdamakw kagui chowaldamagua kemezennemnana tǫni widǫwzomǫakw wajǫnek. Kdachwi ǫlli wlaldamnana tǫni akwǫbalmŭkziakw kdeli wli pguatonana ala awkǫji pguatonana kagui tǫni wadǫwziakw. Wzǫmi Tabaldak na nanawalmǫt mziwi wskitkamiguinnowa ta milǫt wadǫwzilit; tǫni nawatta ǫlligek lǫbadamwǫgan awani wajǫnek, sǫbalokawǫganek waji pguatǫkw, Tabaldamliji wmilgon, ta wdachwidbezin olawakaton. Ǫda wdachwi pizwi kneski wagitowen ali ketmǫgalmǫmŭk; wibiwi chowi alamizo ta wli nanawnemma waji kizi wǫwlitbǫwzit ta waji kizi wijokamǫt widǫwzomǫji tonŭhi kadmǫgitbihlǫliji. Ta ǫda agma wibiwi wdelǫbadamwǫgan achwi saagawzit, achi daki wiji alnǫba waji ǫda pizwi wanihadǫlikw.

Manaldin, eskawǫmdin, nsodaldin kagui, ala pizwi kadawi mzennǫzo widǫwzomǫmŭk ali wajǫnek, mziwi klahamǫwadin wzǫmi ǫda wlignowi.

Nosokamagua nawa alagimgaakw, kzo̱gnawo̱wzibnaji, wzo̱mi kgezao̱ssowi wijokadibnaji, o̱dahaji awani eskawawi, manalgawi ala kadawi wji wanihadasiwi adagi pabołbi wlatagzowi podawazwo̱ganek, ala o̱mkawo̱ganek to̱nitta o̱lligek o̱mkawo̱gan. Kdelagimgabna kdaskoho̱damnana kzawawlŭkwwo̱gan, wzo̱mi awani po̱guiwi thidaho̱daga wilawigwo̱gan owanalmo̱ho̱ji Tabaldamłiji, wbaamiji kzidaho̱damen mo̱ni o̱daki kizihogoji

---

CHOWAGIDAMWO̱GANAL CHOWI KIDINAL.

Ulil mdala ponmo̱gaaguil waji kidiakw ta nosokamakw, wji o̱nkawawigho̱zoshanil agmatta Tabaldak wdawighigawo̱ganek. Waji wawaldamakw ali kahala agmatta kizawighagza ulil mdala kasnowigil, kdachwi no̱bama witambenna wakaso̱nkwadol łagidamwi klozwo̱ganal; niji kowawaldamnana ali to̱mo̱ tojiwi Tabaldak wji wikwimo̱za Moziza wanaskwadenna wajok, wajo aliwihlo̱mŭk Sainai, ni adali milo̱za nisnol segadalaapskol kizawigho̱zigil.

Ni Tabaldak wdihlo̱n Moziza, nahwdosa u li wajok Nia aiia, ni kdain: niji kmillen segadalaapskol, ta lagidamwo̱gan, ta chowagidamwo̱ganal

kizawighamǫnil waji kia kigamian.—Exod. 24:12.

Ni wmilǫn Moziza, kizi matanaski tali niztógwzihdit wskidadenna Sainak, nisnol witneswǫgani segadalaapskol, Tabaldak wlejik waji kizawighǫzigil.—Exod. 31:18.

Ni Mozis wbetgin, ta oji pnǫkkin ni wajok, ta nilil nisnol witneswǫgani segadalaapskol wlejik tazhanil; segadalaapskol aidawawighǫzoshanil; iziganiwi ta kwŭlbiwi awighǫzoshanil. Ta nilil segadalaapskol, Tabaldak ni wdalokawǫgan, tahani wskidapskakwzemwai awighigawǫgan, Tabaldak ni wdawighigawǫgan.—Exod. 32:15,16.

Ni Tabaldak wdihlǫn Moziza, awigha ulil klozwǫganal; wzǫmi alsanwik ulil klozwǫganal ni wajitowa kolsedǫwadwǫganenna kia ta Israel. —Exod. 34:27.

Ta kdachwi kagakimǫnǫl knijǫnwǫk, kowitamennǫl tǫni adoji abiakw kowigwǫmwǫk, ta tǫni adoji pabǫmosaakw, tǫni adoji wlessinakw, tǫni adoji wanǫgiakw —Deut. 11:19.

Ulil wakasǫnkwadol Tabaldak wgelozwǫganal kizi nǫbamo witamaguil wli pabaki ta mliki chowagidamowal waji mziwi wanijǫnijik mliki lokwanǫhdit wnijǫnwǫ owawaldamlin chowagidamwǫganal waji kizi askami sǫgli walwaldamohdit. U alagimgaakw kowitamnana ulil ponmǫgaaguil tǫni adoji

abiakw, pmosaakw, wlessinakw ta wanqgiakw, knamithleganana ali askamiwi chowi tbidahqdamakw ta mliki chowitowakw waji wawaldamakw kagui kdelagimgonna Tabaldak.

KCHI AWIGHIGAN.

Kizi awani wawaldak ulil mdala kasnowigil adalawighqzigil Kchi Awawighiganek, wligen ta chowitbat wdagidamen ni wawasi awighigan waji awasiwi li wawaldak pqbatamwqgan, wqwipach li pguatqgua wdagidamen. Mziwi kagui kasi talawighqzik enni ponmqgaakw waji wawanhiakw, mziwi tadbi sasagat tahqlawi chowagidamwqganal, mziwi Tabaldak wgelozwqganin kasi idamowik, wzqmi wmŭknqzhani pakinnowa alagimqji wdawighamlin. Kzqgmqmna Sazos askwa adalqwzida wskitkamigua wdeli pabaki wawaldamikhowanap ali qda alnaskidqbai awighiganwinnokw u achwagidimŭk nosokqzo. Wdihlq kqdak Swipa, "Pabakqlkqdamokw nilil wawasi awighigawqganal, wzqmi ni adalidahqdamqssiakw askamqwzowqgan: tahagatta nilil nia witneswqmgowqnil.
—John 5:39.

Sqgmqwi Pial idam, "Nitami li wawalmeguadech ali qdatqmq u awighigani nikqni wawqjmo-

wo̲gan alnaskido̲bai kimi o̲nkawo̲doko̲do̲zinnokw. Wzo̲mi no̲ngo̲niwi, o̲da u niko̲ni wawo̲jmowo̲gan wdosaiwi alnaskido̲ba ali wlaldak; wdosao daki to̲ni wawasi Niwaskwi alno̲bak wijiwliniwaskwiliji ali kwagwnegohdit wdidamenno̲.—2 Peter 1:20,21.

So̲gmo̲wi Pol achi idam, “Mziwi wawasi agighigan wji mildim Tabaldak wdelidahanwawo̲ganek, ta wlo̲bamguat wji kagakigamwo̲gan, wji wawidwo̲gan, wji anawkamigzikhodwo̲gan, wji pakinnowi kidwo̲gan.—2 Tim. 3:16.

Tabaldak wdawighigan ko̲gasijbiwito̲zo, ni ko̲dak Mozis kizawighak no̲ngo̲niwi, liwito̲zo Ngo̲ni Testemen; ni kizi kzo̲gmo̲mna paio̲t, ni mina kdak awighigan noski paio̲moo u ngo̲niak, ni aliwitozik Wski Testemen. Wji liwito̲zo Testemen ali Kzo̲gmo̲mna askwa adalo̲wzida wskitkamigua maasa kiztokw, kizawighak wmesguikwi wilawigwo̲gan kadawi ngadmasit machinada. Tadbat taho̲lawia wani kizi pasojidaho̲daga wmachinan, ni awighigan ala Testemo̲ aliwito̲zik awanochwo̲dwamŭk, oliton ta wmilo̲n to̲nuhi kadawi ngadmawo̲ji wdelo̲badamwo̲gan.

Ngo̲nia ta Wski Testemen nizono̲zik ni̲ pazguen wibiwi wjito̲zo awighigan, ni aliwito̲zik Baibel, ala Tabaldak wgelozwo̲gan, ala moskihadwo̲gan. Ni u Wski Testemen alemmichbik,

adali hwilguak Kzo̱gmo̱mna wdalno̱bawo̱gan, wbemo̱wzowo̱gan, wdelalokawo̱ganal, wmachinawo̱gan, wdo̱bijibawo̱gan, wdaspigosawo̱gan li Spemkik, ta mziwi ali moskihado̱kw Agma ta owawasinnoma wgezao̱ssowi kagakigamwo̱ganal ta wgigahawawo̱gan, ni aliwito̱zik Evo̱zhil, ala Kzo̱gmo̱mna olo̱jmowo̱gan. Edo̱ziga nawa agido̱zo Evo̱zhil, idamoo agido̱zo Kzo̱gmo̱mna olo̱jmowo̱gan.

WLO̱JMOWO̱GAN.

Awani kadawi wawaldaga walto̱guak waji wawanbit ta pidigat askami wlo̱wzowo̱ganek, wmelki kwilawatonji kagui Sazos lito̱guadoka enna mziwi awanihi kazao̱ssowi wikwimo̱t waji kito̱got, to̱nba Agma kigahawat, o̱wdiwit ta kahlo̱ganowit. Agmatta Kzo̱gmo̱mna idam, "Nia o̱wdi, ta wlo̱mawo̱gan, ta pmo̱wzowo̱gan; o̱dahaba awani kizi paiawi Wanamo̱nidek aiaga Nia. —John 14:6.

Nia kahlo̱ganowia: awani nawa Nia wji pidigada, polwakhogwzoji; pipidigaji ta sessahosa, tahaji mskam mijwo̱gan.—John 10:9.

Nia pmo̱wzowi pkwazigan; to̱nwa nawa no̱do-

sqmit qdahaji kigadopiwi; ta tqnwa walqmawalmit qdahaji kigadawesmiwi.—John 6:35.

Tqnwa walqmawalmit, qda Nia walqmawalmit, olqmawalmqhqdaki nihi pajidakqliji: Ta tqnwa namihit, wnamihq nihi pajidakqliji. Nwasanmqgani paiq wskitkamigua waji tqnwatta walqmawalmit qda talqwzikw pesgatadok. Awani nodaga ngelozwqganal ni qda olqmawaldamowen, qda nmatanaski tbelomqwi: wzqni qda noji paiq waji matanaski tbelomok wskitkamiguinno, wajidaki polwakhok. Tqnwa kwqzakqlit ta qda natonmokw ngelozwqganal, wajqna pazgowa matanski tbelomgoji; n klozwqgan kizi witama niji matanaski tbelomgot matanaski kizkowiga. Wzqmi qda nnihlqji klozi; ali daki Wanamqnit pajidakqlit na kiztawit chowagidamwqgan tqni achwi idama, ta kagui achwi wji klozia.

Ta nwawaldamen wdahcwagidamwqgan askamqwzowqganoo; tqni nawatta kagui idama, ndidamen kwaskwai Nmitqgues ahlit.—John 12: 44—50.

Wzqmi noji pnosa Spemkik, qda waji alokqdama tqni Nia nihlqjiwi ali wlaldama, tqni daki ali wlaldak enna pajidakqlit —John 6:38.

Kwina, kwina, ktilhleba, Wamitqkwsit qdahaba kagui kizi lalokawi Agma nguichiwi, tqni daki alinawqt Wanamqniliji alalokalit; wzqmi

mziwitta to̱ni kagui Wanamo̱nit alalokat, ni achi mao̱wi Wamito̱kwsit alalokat. Wzo̱mi Wanamo̱nit wgezalmo̱ Wamito̱kwsiliji ta wnamithlo̱n mziwi kagui to̱ni Agma alalokat; tahaji wnamithlo̱ paami mseguikwino̱kwkwil alokawo̱ganal o̱daki ulil waji kiuwo̱ wiagi mo̱zhagaldamakw.

Wzo̱mi Wanamo̱nit ali wano̱gno̱t ta milo̱t pmo̱wzowo̱gan machinawinnowa, ni achi mao̱wi Wamito̱kwsit ali milo̱t pmo̱wzowo̱gan to̱nuhi kadawi milo̱ji.

Wanamo̱nit o̱da awanihi matanaski tbelomawi, mziwi daki wguagwnenmawo̱n matanaski tbelomwawo̱gan Wamito̱kwsiliji; wajiba mziwi wskitkamiguinnoak mseguikwalmo̱hdit Wamito̱kwsilij taho̱lawi ali mseguikwalmo̱hdit Wanamo̱niliji. To̱nwa o̱da masguikwalmo̱kw Wamito̱kwsiliji o̱da wmesgnikwalmo̱wia Wanamo̱niliji pajidako̱lo̱t Wamito̱kwsiliji.—John 5:19—23.

Mziwi to̱ni Wanamo̱nit milit, chowi tali paio̱moo niak, ta to̱nwa no̱doso̱mit o̱dahaba nzahwakawen.—John 6:37.

Ndachwi aloko̱damenal wdalokawo̱ganal enna pajidako̱lit, askwa ali kizgak; tebokw paio̱mwik o̱dahaba awani kizalokawi. To̱ni kwani aiia wskitkamigua, noskitkamigui wasanmo̱ganowi.—John 9:4,5.

Ta enna pajidako̱lit nwijihlamŭkw; o̱da Wa-

namo̱nit nnŭkwchokahhlekwi, wzo̱mi majimiwi ndelalokan to̱ni Agma walilawako̱got.—John 8:29.

Akwi chigitamokw klawo̱ganowo̱ awsko̱ wagaosao; kolo̱mawalmo̱wo̱ Tabaldak, wlo̱mawalmikw achi Nia.—John 14:1.

Nia ta Nmito̱gues nbazgowibna.—John 10:30.

Wzo̱mi nhloowak pamosadoguik witneswo̱gan Spemkik tali; Wanamo̱nit, Wamito̱kwsit, ta Wijiwliniwaskwit; ni ugik nhalwijik pazgowak.—1 John 5:7.

O̱dahaba kagui ngizi laloka niatta nihlo̱jiwi; ndeli matanaski tbelodmen kagui to̱ni alsedama, ta nmatanaski tbelodmowo̱gan sasagat; wzo̱mi o̱da nguilawatowen to̱ni Nia nihlo̱jiwi ali wlaldama, nguilawaton daki to̱ni Wanamo̱nit ali wlaldak enna pajidako̱lit. Nia nihlo̱ji nguichi witneswo̱mzio̱na, nwitneswo̱gan o̱da sasagatwi.—John 5:30,31.

O̱da aloko̱damowo̱na Nmito̱gues wdalokawo̱ganal, akwi wlo̱mawalmikw. Kanwa aloko̱damo̱na, minaguiba o̱da wlo̱mawalmiwakwkwa, wlo̱mawaldamokwga ndalokawo̱ganal, wajiji wawaldamakw ta wlo̱mawaldamakw ali Wanamo̱nit ait niak, ta ali Nia aiia agmak.—John 10:37,38.

Mziwi kagui nguagnemmo̱gon Nmito̱gues; ta o̱da awani owawalmo̱wia Wamito̱kwsiliji wibiwi

Wanamo̱nit; ta achi o̱da awani owawalmo̱wia Wanamo̱niliji wibiwi Wamito̱kwsit; ta owawaldamikhowana Wanamo̱niliji, owawaldamikho̱n to̱nuhitta kadawi wawaldamikho̱ji.

No̱dzowo̱mikw mziwi kilwo̱wo̱ alokaakw ta takwigwalaakw, niji kemillenno̱ o̱dabwo̱gan. No̱pkamokw nno̱pkowan, ta niak wdagakimzikw, wzo̱mi Nia nbiwihozwi nokidaho̱, niji kmeskamènno̱ kejejakwi o̱dabwo̱ganowo̱. Wzomi nno̱pkowan ngemadoo, ta nwiazon nahno̱hgan.—Matt. 11: 27—30.

Kwina, Kwina, ktelhleba, to̱nwa o̱da waji pidigakw azibi wako̱lodigani khlo̱ganek, kawagidaki paliwi waji kadawi pitho̱dawat, na kmodnawinno ta mgognakawinno.

Kanwa to̱nwa waji pidigat khlo̱ganek, na azibi notkawo̱t. Nihi noji khlo̱ganat to̱wdanmawo̱ji; ta aziba wnodo̱go: ni wdeli wikwimo̱n wdazibma aliwizilit ta ni wzahwno̱n. Ta to̱ni adoji sahwno̱t wdazibma, agma niko̱nosa, ni wdazibma wnosoko̱gon, wzo̱mi owawsedo̱go. Ni o̱zoka pilwaka o̱dahaba wnosokawo̱wiwwo̱, wibiwi wguo̱zolo̱wo̱; wzo̱mi o̱da pilwaka owawsedawo̱wiwwo̱.—John 10:1—5.

Nia wli azibi notkawo̱t, ta nwawalmo̱k ndazibmak, ta nwawalmegok.

Nmitogues ali wawalmit ni Nia achi ali wawalmok; ta nbonnemmen nbemqwzogan wji ndazibmak.

Ta kdagik azibak wajqnogik, qda wajiawikwkwikw u wakolodiganek; ndachwi achi pazwqk, niji nnodqgonq; niji wibiwi pazguenoo wakqlodigan ta pazgoo notkawqt.

Ni waji Nmitqgues kzalmit, wzqmi nbonnemmen nbemqwzowqgan waji mina wdenma.—John 10:14—17.

Akwi sagzikw kinwq mqwi wakaswiakw; wzomi Kmitokwsowq wliao waji milgowakw Tbaldamwqgan.—Luke 12:32.

Nsahokw pizwi nikqnqjmowinnoak, nigik azipsawai paiqjik kiuwqk, kanwa alqmiwi segueskiphowai mqlsemwinnowak. Koji wawalmqwqkji wminkqganowqk.—Matt. 7:15,16.

Wzqmi azitta pazgo abazi wji wawalmŭkwzo wminkqganek. Wzqmi qda kqdak kqwiakwamikok wdawiziwen msizomnak, tahachi qda kqwskimozik wiwdawiziwen mqlqguimnal.—Luke 6:44.

Ni waji azitta wli abazi wli minkqzit; kanwa maji abazi majigen ali minkqzit. Wli abazi qdahaba kizi maji minkqziwi, ni achi maji abazi qdahaba kizi wli minkqziwi. Tqnwatta abazi qda wali minkqzikw, tmitahq ni skwettak lakan. Matt. 7:17—19.

Wli alnoba ojignemmen tonu waligek oli sapkwogani wlawoganek; ni maji alnoba ojignemmen tonu majigek wmaji sapkwogani wlawoganek; wzomi wboboziji msali mijbowi wlawoganek ni waji klozit.—Luke 6:45.

Niji waji wji wawalmoakw wminkoganowok. Matt. 7:20.

Kiuwo wskitkamigui wasakwhlaniganak: Odana wskidadenna atak odahaba kizi kottawi. Oda achi chegasoziwi wasanmogan waji ponozik naguiwi tmiminodek; ponozo daki wasanmoganakwamŭk, ni mziwi owasanmogono aijik alomigwoma. Lasakwhlanmogodich wskitkamiguinnoak kowasakwhlaniganowo waji namitohdit kolalokawoganowol ta waji wawasi kwsihohdit Kmitokwsowo Spemkik ailiji.—Matt. 5:14—16.

Wzomi odatomo kagui kottawi tonu oda achwi moskihadozinnokw; oda achi kagui tomo ittali kottoziwi tōnu oda achwi nalwi moski paiomwinnokw.—Mark 4:22.

Ta iu Evozhil wajiawik Tabaldak wdebaldamwoganek chowi pmi kinohomaswodozo mziwi aspakiwik, waji pmi witneskatozik mziwi kasokamigzimŭk; niji sibiwi matanaskowogan paiomwik.—Matt. 24:14.

Akwi kneskihadokw nikoni wawojmowoganal.

Pakaldamskohadokw mziwi kagui; mliki kagalnemmokw to̱nu waligek.—1 Thess. 5:20,21.

Knamitono̱ alguikwŭk awighigan kizawighamolakw niatta wji nlejik.—Gal. 6:11.

O̱da ulil kdawighamolwno̱l waji agajiholakw, kdeli daki katawawimleba taho̱lawi ngezaldami nnijo̱nak. Wzo̱mi minaguiba wajo̱no̱agua mdala kaso̱mkwakki Sazosi kigamwinnoak, kanwa o̱da kmessali wmito̱kwsippa; wzo̱mi Nia ali Evo̱zhili pguaholakw Sazosek.—1 Cor. 4:14,15.

Awani lidaho̱mzida niko̱ni wawo̱jmowinnoo, ala wawo̱damwo̱ganoo, li kahalo̱mawaldach ali nilil awighamolaguil kahala Tabaldak wdachwagidamwo̱ganal.—1 Cor. 14:37.

Wzo̱mi o̱da kaguessol mina kdawighamoloppenna o̱daki enni agidamakw ala kahalo̱mawaldamakw; ta ndeli nkawatzin kdalmiji kahalo̱mawaldamno̱ li matanaskiwi.—2 Cor. 1:13.

Wzo̱mi mziwitta kaguessol no̱ngo̱niwi kizawigho̱zigil, wji kizawigho̱zoshanil kgagakimguezwo̱ganenna, wajiba so̱glalwo̱ganek ta awighigani chidokaswi wiagilawakaswo̱ganek wji mzenmakw nkawatzowo̱gan.—Rom. 15:4.

Wigino̱kw to̱nwa agizit, ta nigik kaktagik klozwo̱ganal wajiawigil u niko̱nojmowo̱ganek, ta nosokamohdit nilil kasi talawigho̱zik ni: wzo̱mi kizokw pasoji kizta.—Rev. 1:3.

Ni awani o̱da kitamokwkwa u ndawighigani klozwo̱ganenna, tbaskolokw, ta akwi witto̱gwzowo̱mokw, waji wata agajit.—2 Thess. 3:14.

Wawo̱dami wlawo̱ganit wnitonmenalji chowagidamwo̱ganal: kanwa pizwi neskto̱gwzowi wano̱daminat pnihlaji.—Prov. 10:8.

To̱nwatta kanskihadokw u klozwo̱gan, chowi wagihogwzo; kanwa to̱nwa sakpo̱wlegot chowagidamwo̱gan, chowi anawito̱gwzo.—Prov. 13:13.

Ketmo̱kseswo̱ganji ta agajwi majalmŭkwzowogan mzedoko̱kw to̱nwa azahak kidwo̱gan: kanwa to̱nwa tabskozit wawidwo̱gan, wdowihogwzoji.—Prov. 13:18.

Majalmŭkwzich to̱nwa o̱da so̱gli nosokamokw waji aloko̱dak mziwi ulil lagidamwi klozwo̱ganal: niji mziwi awani wdidamen nialach.—Deut. 27:26.

Wzo̱mi mziwi tababijik lagidamalokawo̱ganek, naguabowak majalmŭkwzowo̱ganek: wzo̱mi lawigho̱zo, Majalmŭkwzo to̱nwatta o̱da o̱llemmaloko̱damokw mziwi kasi talawigho̱zik lagidamwo̱gani awighiganek.—Gal. 3:10.

Awani wtawaguida waji nodak, nodach.—Mark 4:23.